

AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ'NDEN AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI'NA: TÜRK KAMU YÖNETİMİNDE YENİ BİR BAKANLIK TEŞKİLATLANMASI

FROM THE SECRETARIAT GENERAL FOR EUROPEAN UNION AFFAIRS TO THE MINISTRY FOR EUROPEAN UNION AFFAIRS: A NEW MINISTERIAL ORGANIZATION IN TURKISH PUBLIC ADMINISTRATION

Arş. Gör. Ayşegül SAYLAM¹

Doç. Dr. Uğur ÖMÜRĞÖNÜLŞEN²

ÖZET

2011 yılında Türkiye'de, merkezi yönetimde yeniden yapılanmanın kolaylaştırılması ve kurumsal çerçevenin güçlendirilmesi gibi nedenlerle yeni bakanlıklar kurulmuş, devlet bakanlıkları kaldırılmış, bazı bakanlıkların teşkilat yapıları değiştirilmiştir. Türk yönetim sisteminde daha önceden örneği mevcut olmayan bir bakanlık teşkilat yapısıyla Avrupa Birliği (AB) Bakanlığı yönetim sistemine dâhil etmiştir. Geleneksel bakanlık teşkilatlanmasından farklı bir yapıyla faaliyet gösteren AB Bakanlığı, aslında yerini aldığı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nden (ABGS) çok da farklı bir teşkilat ve personel yapısına sahip değildir. Bu çalışmada, ABGS ile AB Bakanlığı'nın görev, teşkilat ve personel yapıları benzerlikleri ve farklılıklarıyla irdelenmekte ve AB'ye tam üyelik gerçekleşmeden bakanlık şeklinde bir teşkilatlanmanın ortaya çıkaracağı sorunlar tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Avrupa Birliği, Avrupa Birliği Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Türkiye..*

ABSTRACT

With the intention of facilitating reorganization in central administration and strengthening institutional structure, new ministries were established, ministries of state were abolished and organizational structures of some ministries were changed in 2011 in Turkey. Ministry for European Union (EU) Affairs was included to Turkish administrative system with a ministerial organizational structure which had never been existed in Turkish administrative system. Ministry for EU Affairs, acting with a different organizational structure than traditional one, does not have more different organizational and personnel structure than that of Secretariat General for EU Affairs. In this study, the similarities and differences with regard to the

¹ Hacettepe Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

² Hacettepe Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

duties, organizational and personnel structures of Secretariat General for EU Affairs and Ministry for EU Affairs are explicated and problems stemming from “organizing in form of a ministry” before being a full member of EU is discussed.

Key Words: *The European Union, Ministry for European Union Affairs, Secretariat General for European Union Affairs, Turkey.*

GİRİŞ

Kurumsallaşma zamana yayılmış bir süreçtir. Bu süreçte örgütler kendi kurumsal hikâyesini yani geçmişini oluşturarak zaman içerisinde kurumsallaşmaya başlar. Bu hikâyenin içinde kendi gruplarını, çıkarlarını yaratır. Bu dönüşüm aslında çevreye uyumun bir sonucu olarak değerlendirilir (Selznick, 1957:16). Kurumsallaşmada bireyler sosyal bir gerçeği ortak bir paydada kabul ederler. Bu sosyal gerçek, aktörlerin kendi görüşlerinden veya eylemlerinden bağımsız bir şekilde, düzenin öyle olduğu farz edilen bir süreçtir (Scott, 1987:493). Kurumsallaşmada yapısal unsurların meşruluk kazanması, değer ve yapıların aktarılma çabası vardır (Dimaggio ve Powell, 1983:147). Kurumsallaşmanın en önemli aktörü olan devlet, rasyonelleştirici ve kurumsallaştırıcı rolüyle görevini ifa eder. Devlet, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren “en büyük rasyonelleştirici aktörlerden biri olarak” ortaya çıkmıştır (Koç ve diğerleri, 2011:139-140).

Dar anlamda devletin temsili olan merkezi yönetimin³ en önemli icracı organı olan bakanlık örgütlenmesi Osmanlı Devleti’nden miras alınmıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasıyla birlikte Osmanlı Devleti’nin kurumlarına karşı yeniden kurumsallaşma süreci başlatılarak Batı’dan alınan kurumsal aktarımların da etkisiyle bakanlıkların görevleri ve teşkilat yapıları yeniden düzenlenmiştir. Türkiye’de 1980’li yıllara kadar bakanlıkların sık sık kurulması, kaldırılması, yapılarının değiştirilmesi yönetim sisteminde düzensizliğe ve karmaşıklığa neden olmuş; 1984 yılında 3046 sayılı Kanunla bakanlıkların görev ve teşkilatları belli bir standarda bağlanmıştır. 2000’li yıllarda Avrupa Birliği’ne (AB) uyum sürecinde, ülkenin yönetim sistemi yeniden sorgulanmış ve merkezi yönetiminde yeni yasal düzenlemelerle bazı değişiklikler öngörülmüştür. 2011 yılında 6223 sayılı Kanuna istinaden çıkarılan KHK’lar ile yeni bakanlıkların kurulması, mevcut bakanlıkların birleştirilmesi, devlet bakanlıklarının kaldırılması, başbakanlığa bağlı bazı kuruluşların hizmet bakanlığına bağlanması veya yeni kurulan bakanlıklarla birlikte bu kuruluşların ortadan kaldırılması; AB’nin aşırı bürokrasinin azaltılması, merkezi yönetimde yeniden yapılandırmanın kolaylaştırılması,

³ Dar anlamda devlet kavramı için bkz. Yıldızhan, 2009: 223-224.

kurumsal çerçevenin güçlendirilmesi ve yönetimin sadeleştirilmesi talebiyle örtüşen çalışmalar olmuştur⁴.

Yeni düzenlemelerle var olan bazı bakanlıkların teşkilat Kanunları değiştirilmiş; yeni bakanlıklar kurularak geleneksel yapılanmadan küçük ayrımlarla farklılaşan yatay örgütlenmeye paralel teşkilat yapıları öngörölmüştür. Bu kapsamda, Türk yönetim sisteminde var olmayan ve geleneksel yapılanmadan çok farklı bir teşkilat yapısıyla Avrupa Birliği Bakanlığı (AB Bakanlığı) kurulmuştur.

Bu çalışma, 2011 yılında çıkarılan KHK'larla yeni oluşturulan ve teşkilat kanunları değişen bakanlıklardaki hiyerarşik kademelerdeki sadeleşmenin en somut örneği olan AB Bakanlığı'nın teşkilat, görev ve personel yapısını irdelemekte, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) ile AB Bakanlığı'nın teşkilat, görev ve personel yapısını benzerlikleri ve farklılıklarıyla incelemekte ve değerlendirmektedir. Çalışmada özellikle AB Bakanlığı teşkilatının geleneksel bakanlık yapılanmasından farkının anlaşılması için geleneksel bakanlık yapılanması, bu yapılanmada yaşanan farklılaşmalar ve de yeni düzenlemelerle yapılmak istenilenler tartışılmıştır. Son olarak AB'ye tam üyelik gerçekleşmeden bakanlık şeklindeki bir teşkilatlanmanın yaratacağı fayda ve sakıncalar tartışılmıştır.

1. TÜRK YÖNETİM SİSTEMİNDE KURUMSAL YAPILANMA VE DEĞİŞİM

1.1. Geleneksel Bakanlık Yapılanması

1924 Anayasası döneminde, 1946 yılında çıkarılan 4951 sayılı Kanun ile, devlet bakanlarının atanması, yeni bakanlıklarının kurulması yetkisi Başbakan'a tanınmıştı. 1961 Anayasası da bu Kanuna paralel düzenlemeye gitmiştir. Ancak bu yöntem, sık sık yeni bakanlıkların kurulmasına, var olan bakanlıkların kaldırılmasına veya birleştirilmesine neden olmuştur. Bu yönetsel karmaşıklığın düzeltilmesi için 1982 Anayasası'nın 113. maddesi "bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı kanunla düzenlenir" hükmünü getirmiştir (Gözübüyük, 1998:77). Bakanlıkların kuruluş ve görev esasları hakkındaki 1984 tarihli 3046 sayılı Kanun, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkili, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülebilmesi için bakanlıkların kurulmasına, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemek amacıyla yürürlüğe girmiştir (md. 1). Kanunun 3. maddesinde "bakanlıkların kurulması kaldırılması, mevcut

4 Bkz. Avrupa Toplulukları Komisyonu, 2009 Yılı Türkiye İlerleme Raporu: 9; Avrupa Toplulukları Komisyonu, 2011 Yılı Türkiye İlerleme Raporu: 11, Avrupa Toplulukları Komisyonu, 2012 Yılı İlerleme Raporu: 70.

bakanlıkların bölünmesi veya birleştirilmesi, bakanlıkların görevleri, yetkileri ve teşkilatı bu Kanun esaslarına göre düzenlenir” hükmü bulunmaktadır. Kanununun 15. Maddesi’nde “bakanlık merkez, taşra, yurt dışı teşkilatları ile bağlı ve ilgili kuruluşların hiyerarşik kademeleri, hizmetin özelliklerinden kaynaklanan farklılıklar dikkate alınmak kaydıyla; bakanlık merkez teşkilatında, müsteşarlık, müsteşarlığa bağlı genel müdürlük, kurul başkanlığı veya daire başkanlığı, şube müdürlüğü, şeflik ve memurluktur. Taşra teşkilatı bölge kuruluşlarında; bölge müdürlüğü, şube müdürlüğü veya başmühendislik, taşra teşkilatı il kuruluşlarında; valilik, il müdürlüğü, şeflik, memurluk, ilçelerde kaymakamlık ve ildeki kuruluşların şubeleridir” ifadesi yer almaktadır.

3046 sayılı Kanuna göre, geleneksel bakanlık yapılanmasının merkez teşkilatının hiyerarşik yapısı Müsteşarlık, Genel Müdürlük, Daire Başkanlığı ve Şube Müdürlüğü olarak sıralanır (Ayrıntılı bilgi için bkz. Eryılmaz, 2010:105).

Kanun icracı bakanlıkları, Adalet Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı olarak sıralamıştır. Bakanlıkların teşkilat yapıları söz konusu Kanuna uygun olarak düzenlenmiştir. Ancak zaman içerisinde bazı bakanlıkların isimlerinde değişiklikler yapılmış, yapılarında bölünme, birleştirme olmuş ve yeni bakanlıklar kurulmuştur.

1.2. Geleneksel Bakanlık Yapılanmasında Parçalanma: Hizmet Bakanlıklarından Ayrı Müsteşarlıklar, Genel Müdürlükler, Başkanlıklar ve Devlet Bakan(lık)ları

Merkezi yönetimin görevlerinin giderek artması ve mevcut icracı bakanlıkların bu genişleme karşısında yetersiz kalması sonucu Başbakanın yardım etmek, Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulu’nda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla 1946 yılında yürürlüğe giren 4951 sayılı Kanunla Devlet Bakanları hükümette görev almaya başlamıştır. Devlet Bakanlıklarının ortaya çıkmasında ve zamanla sayılarının artmasında kamusal hizmetlerin çeşitlenmesi olgusu ile kamu hizmetlerinin sunulmasında bürokrasinin hastalıklarından olan hantallıktan uzaklaşma amacı yatmaktadır. Ancak bu amaca görevleri yine bakanlık düzeyinde görevleri icra etme yoluyla ulaşma isteği büyük önem taşımaktadır (Karaer, 1990:50). Devlet Bakanlıklarının sayısı 1970’li yılların ikinci

yarısından itibaren koalisyon hükümetlerinin de etkisiyle artmıştır (bkz. Bayrak, 1992). Bu eğilim 1980'lerde de devam etmiştir. Devlet Bakanlıklarının üst sınırı 7 iken, 1986 tarih ve 3313 sayılı Kanunla 10'a, 1988 tarih ve 3407 sayılı Kanunla 15'e ve 1994 tarih ve 4060 sayılı Kanun ile 20'e yükseltilmiştir (Gözler ve Kaplan, 2012:146). Diğer yandan çeşitli nedenlerle hizmet veya icracı bakanlık içinde örgütlenemeyen kuruluşlar müsteşarlık, genel müdürlük veya başkanlık şeklinde doğrudan Başbakanlığa bağlanmıştır. Bağlı kuruluşlar nedeniyle Başbakanlık bir hizmet bakanlığı gibi görevini sürdürmüştür. Başbakanlığa bağlı kuruluşlar ile devlet bakanları ilgilenmiştir (Sencer, 1985:17). Cumhuriyet döneminde, Başbakanlık teşkilatına dair ilk kanun⁵ 1933 yılında çıkmasına rağmen, Başbakana karşı sorumlu ve Başbakanlığa bağlı kurum ve kuruluşların sayısının artması 1980 sonrasına denk düşmektedir. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı, Gümrük Müsteşarlığı ve Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı gibi kurum ve kuruluşların kuruluş tarihi ve/veya kuruluş yasası⁶ 1980 sonrası tarihidir. Bu kurum ve kuruluşların 1980 sonrası sayılarının artmasında, kamu hizmetlerinin çeşitlenmesi, artan hizmetlerde ortaya çıkabilecek eşgüdüm sorunu ve Başbakanlığın doğrudan ilgilenmesi gerektiği düşünölen işlerin çoğalması gibi nedenler sayılabilir.

1.3. Hizmet Bakanlığı Modeline Geri Dönüş Mü?

03.05.2011 tarih ve 27923 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6223 sayılı Kanun kamu hizmetlerinin düzenli, etkin, verimli bir şekilde düzenlenmesini sağlamak üzere kamu kurum ve teşkilatlarının teşkilat, görev ve yetkileri ile kamu görevlilerine ilişkin konularda yetki Kanununa istinaden bakanlıkların teşkilat yapılarını yeniden düzenlemiştir. Hükümete altı ay süreyle Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi veren kanun kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek; mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine, mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine imkan verilmiştir. Bu kanuna istinaden çıkarılan KHK ile birlikte icracı bakanlıkların sayısı 21'e çıkarılmıştır. Adı ve teşkilat kanunları tamamen değişen bakanlıklar; Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (635 sayılı KHK), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (644 sayılı KHK), Gıda, Tarım ve Hayvancılık

⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. Dünden Bugüne Başbakanlık 1920-2004 (2004), Ankara: T. C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, s. 1-31.

⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. Devlet Teşkilat Rehberi , 2012 Aralık, s. 175-296.

Bakanlığı (639 sayılı KHK), Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (640 sayılı KHK), Orman ve Su İşleri Bakanlığı (645 sayılı KHK), Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'dır (655 sayılı KHK). Yeni kurulan bakanlıklar ise Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (633 sayılı KHK), AB Bakanlığı (634 sayılı KHK), Ekonomi Bakanlığı (637 sayılı KHK), Gençlik ve Spor Bakanlığı (638 sayılı KHK) ve Kalkınma Bakanlığı'dır⁷ (641 Sayılı KHK).

Bir bakanlık teşkilatına sahip olmayan devlet bakanlıkları da 3 Haziran 2011 tarih ve 643 sayılı KHK ile Türk yönetim teşkilatında kavram ve kuruluş olarak sonlandırılmıştır. Devlet bakanlıkları yerine eskiden devlet bakanlarının görev alanına verilen Başbakanlığa bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile bazı koordinasyon görevleri Başbakan yardımcılarının görev alanına girmiştir (2011/7 Sayılı Başbakanlık Genelgesi). Diğer yandan Başbakana karşı sorumlu ve Başbakanlığa bağlı çoğu kamu kurum ve kuruluşlar ilgili hizmet bakanlığına bağlanmış ve bazıları yeni bakanlıklar dönüştürüldüğü için kuruluş kanunları yürürlükten kaldırılmıştır (bkz. Tablo 1).

Devlet bakanlıklarının kaldırılması, yeni bakanlıkların kurulması ve Başbakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşlarının çoğunun icracı bakanlıklara bağlanması ile birlikte bürokrasiyi küçültmek amacıyla uygulanmak istenen reformların tersine geleneksel kamu yönetimi anlayışının Türkiye'de devam ettiğini söylemek pek de yanlış olmayacaktır. Zira, Başbakanlığın sorumluluğundan çıkarılan birçok görev ya başka bir bakanlık adı altında veya bakanlığa bağlı olarak icra edilmektedir. Yeni yapılan düzenlemeler kamu yönetiminde görüntü olarak düzen ve bir örneklilik sağlamakla birlikte bu düzenlemelerin bütçe ve personel açısından yönetimde sadeleştirmeye yol açtığını söylemek pek de mümkün değildir.

1.4. Geleneksel Bakanlık Yapılanmasının Teşkilat Yapısıyla Benzeşen ve Farklılaşan Yeni Bakanlıklar

Bakanlık adı ve teşkilat Kanunu tamamen değişen bakanlıklar ile yeni kurulan bakanlıkların teşkilat yapıları, 1984 tarih ve 3046 sayılı Kanunun öngördüğü bakanlık yapılanmasına benzemekle birlikte teşkilat yapılarında geleneksel yapılanmadan farklı uygulamalar da görülmektedir. Örneğin, teşkilat Kanunları tamamen değişen Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkez teşkilatında şube müdürü ve genel müdür yardımcısı kadroları kaldırılmıştır. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nda genel müdür yardımcısı kadrosu bulunmamaktadır. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nda

⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. T.C. Devlet Personel Başkanlığı 2013, Devlet Teşkilatı El Rehberi s. 45-83.

genel müdür yardımcısı kadrolarının sayısı azaltılmıştır. Yeni bakanlıkların çoğunda ve teşkilat Kanunları tamamen değişen bakanlıklarda geleneksel yapılanmaya kıyasla yatay yönde bir örgütlenme görölmektedir. Dikey yapılanma tümüyle bozulmasa da bu bakanlıkların merkez teşkilatlarında genel müdürlük yardımcısı ve/veya şube müdürü kadrolarında azalma vardır. Burada dikkat çeken ve çalışmanın esas konusunu oluşturan AB Bakanlığı'nın teşkilat yapısıdır. Bakanlık adı altında genel sekreterlik gibi bir teşkilat ve personelle görev yapan bakanlık, teşkilat ve personel yapısı itibariyle Türkiye'de geleneksel bakanlık yapılanmasından farklı özelliklere sahiptir.

2. TÜRK KAMU YÖNETİMİNDE GELENEKSEL YAPILANMADAN FARKLI BİR BAKANLIK: AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ'NDEN, AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI'NA

1980'li yıllardan itibaren dünyada kamu yönetimi sistemlerinde büyük dönüşümler ve değişimler meydana gelmiştir. Yeni Kamu İşletmeciliği ve Yönetişim hareketlerinin ilke ve değerleri çerçevesinde ülkelerin idari sistemleri sorgulanmıştır. Ulusüstü ve uluslararası kuruluşlar söz konusu dönüşüm ve değişim için ülkeleri zorlayan misyoner aktörler olmuştur (Balcı, 2005:23-24). Büyük bir ekonomik ve siyasal proje olan AB de barış ve refah söylemi ile üye ve aday ülkeler için siyasal, ekonomik ve yönetsel birçok ödev öngörmüştür. Bu ulusüstü kuruluşun Türkiye ile ilişkileri 31 Temmuz 1959 yılında Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) başvurusuyla başlamış, Türkiye'nin, AET ile 1 Aralık 1964 yılında Ankara Anlaşmasını imzalamasıyla birlikte bu ilişki resmi bir boyut kazanmıştır. 6 Mart 1995 yılında Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği'nin tamamlanmasından dört yıl sonra, 1999⁸ tarihinde Helsinki'de gerçekleştirilen Avrupa Konseyi Zirve Toplantısı'nda Türkiye'ye adaylık statüsü tanınmıştır.

Türkiye, adaylık statüsü kazanmadan önce, AB ile olan ilişkilerinde ulusal düzeyde uyum ve koordinasyon sağlamak amacıyla bir diğer deyişle müktesebatın uygulanmasına yönelik idari kapasitenin sağlanabilmesi için 1960'lı yıllardan itibaren yönetsel örgütlenmeye yönelmiştir. AB'nin, AB ile ilişkilerin yürütülmesinde yönetsel anlamda, herhangi bir örgütlenme modelini öngörmemesi sebebiyle Türkiye farklı hükümetler döneminde birçok farklı örgütlenme modelini uygulamıştır. İlk örgütlenme Dışişleri Bakanlığı bünyesinde "Daimi Komisyon" şeklinde ortaya çıkmıştır. Genel olarak 1982'den önce dış temsil ve müzakerelerin yürütülmesi görevi Dışişleri Bakanlığı öncülüğünde; müzakerelerde nasıl yol izleneceğine dair

⁸ Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkilerine ait bazı önemli tarihler için bkz. T. C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı, 2007, s. 506-520.

işler ise Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yürütülmüştür. 1980 öncesinde AB ile ilgili işler komiteler aracılığıyla yürütülmüştür. 1986 yılında Turgut Özal'ın Başbakanlığı döneminde ilk defa dış temsil ve müzakereler belli sınırlar çerçevesinde Dışişleri Bakanlığı'ndan alınmış ve AB ile ilgili işlerin takip ve koordinasyon görevi bir Devlet Bakanına verilmiştir. 1990 yılında AB ile ilgili işlerden sorumlu Devlet Bakanı, Dışişleri Bakanı olunca, söz konusu görev yine Dışişleri Bakanlığı'na devredilmiştir. Bu dönemde bakanlık bünyesinde AB ile ilgili çalışmalardan sorumlu kurullar oluşturulmuştur. 1997-2000 yılları arasındaki kısa dönemde AB ile olan işlerin yürütülmesi görevini yine bir Devlet Bakanı üstlenmiştir. 2000 yılında Başbakanlık genelgesi ile ulusal düzeyde koordinasyon görevi tekrar Dışişleri Bakanlığı'na devredilmiştir (Ömürgönülşen ve Öktem, 2007:47-72). AB ile ilgili işlerin yürütülmesinde seçilen örgütlenme modellerinden her birisinin hem avantajları hem de dezavantajları mevcuttur (Ayrıntılı bilgi için bkz. Ömürgönülşen ve Öktem, 2007:34-35). Adaylık statüsünün kazanılmasının ardından Türkiye'nin AB üyeliğine hazırlanması çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarının gerçekleştireceği çalışmalarda, iç koordinasyonu sağlamanın yanı sıra uyum çalışmalarının plan ve programlara uygun olarak gerçekleştirilmesi amacı ile Başbakanlığa bağlı olarak 4 Temmuz 2000 tarihinde ABGS kurulmuştur. (Ayrıntılı bilgi için bkz. İktisadi Kalkınma Vakfı, 2003:26-27; Ömürgönülşen ve Öktem, 2004:34-35).

Türkiye'nin AB'ye üyeliğinde kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülecek çalışmaların uyum çalışmalarının koordinasyonunu sağlama görevini üstlenen ABGS'nin örgüt ve personel durumu ve yeterliliği zaman zaman eleştiriye uğramıştır. 2011 yılında Hükümete 6 ay süreyle KHK çıkarmasına yetki veren 6223 sayılı Kanuna istinaden çıkarılan 634 sayılı KHK ile Türkiye AB'ye uyum çabasında kararlılığını göstermek amacıyla AB Bakanlığı kurulmuştur.

3. AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ'NDEN, AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI'NA: AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI TEŞKİLAT VE PERSONEL YAPISI

634 sayılı KHK ile ABGS lağvedilmiş, merkez ile yurt dışı teşkilatına ait her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç, malzeme, her türlü borç, alacaklar, hak ve yükümlülükler yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıt ve dokümanlar ile ABGS'ye ait kadro ve pozisyonlarda istihdam edilen personel yeni kurulan AB Bakanlığı'na devredilmiştir. 634 sayılı KHK ile birlikte AB Bakanlığı'nın görevi; 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türkiye'nin AB üyeliğine hazırlanmasına yönelik yapılacak çalışmaların

yönlendirilmesi, izlenmesi ve koordinasyonu ile üyelik sonrası çalışmaların koordinasyonunu yürütmektir (md. 2).

ABGS'yi düzenleyen 2000 tarih ve 4587 sayılı Kanun (md. 2) ve 2009 tarih ve 5916 sayılı kanun (md.2) ile AB Bakanlığı'nı düzenleyen 2011 tarih ve 634 sayılı Kanun (md. 2) ile bu teşkilatlara verilen görevler aynıdır. Bir diğer deyişle, iki teşkilatın da temel görevleri AB'ye uyum sürecinde ilgili kuruluşların AB'ye üyelik yolunda çalışmalarının yönlendirilmesi, izlenmesi ve koordinasyonu, üyelik sonrası çalışmaların koordinasyonunu yürütmektir. Temel amaç, "AB'ye üyelik sürecindeki ilişkileri, bakanlık düzeyinde bir teşkilatlanmaya giderek kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamaktır" denilebilir. Genel sekreterlikten daha yetkili, belirli ölçüde yaptırım gücü olan bir teşkilatla AB ile olan ilişkileri yürütmek; bağlı organ statüsünden bakanlık statüsüne geçiş⁹ AB'ye üyelikteki kararlılığı gösterme açısından önemlidir.

Amaç birliğine rağmen AB Bakanlığı'nın teşkilat¹⁰ ve personel¹¹ yapısında ABGS'ye kıyasla birtakım farklılıklar mevcuttur. AB Bakanlığı'nın teşkilatı

⁹ 13.12.2012 tarihinde AB Bakanlığı'ndaki yöneticiler ile yapılan görüşmede, ABGS'nin ilk kurulduğunda sancılı bir dönem geçirdiğinden, diğer kamu kurum ve kuruluşlar tarafından çok önemsemediğinden, sadece bürokratik işlemleri bir kurumdan diğerine aktaran postacı görevini üstlendiğinden bahsedilmiştir. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşları, ABGS'yi kendi iç ilerine müdahale edeceğini düşünerek uzun dönem bu kuruma direnç göstermiştir.

¹⁰ 4587 sayılı ABGS Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da ABGS'nin teşkilatı İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi ile Genel Sekreterliğe bağlı biri Personel, İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı olmak üzere toplam yedi daire başkanlığından oluşur. Bunların isimleri ve görev alanları Başbakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir. ABGS, büyükelçi düzeyindeki Dışişleri Bakanlığı memurları arasından atanır. Genel Sekreter, Türkiye'nin AB üyeliğine hazırlanması alanında Genel Sekreterliğin kuruluş amacı doğrultusunda gerekli işbirliği ve iç koordinasyonun sağlanması ile görevlidir. ABGS; İç Koordinasyon ve Uyum Komitesine başkanlık eder, Komitenin görevlerini etkili şekilde ifa etmesini sağlamak için uygun göreceği tedbirleri alır ve gerekli gördüğü hallerde Komiteyi toplantıya çağırır. Kamu kurum ve kuruluşlarıyla yürütülecek işbirliği ve uyum çalışmalarında, Genel Sekretere yardımcı olmak amacıyla Dışişleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığından olmak üzere dört Genel Sekreter yardımcısı atanır. AB mevzuatına uyum çalışmalarının yürütülmesi amacıyla, Başbakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenecek kurum ve kuruluşların temsilcilerinden meydana gelen İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi oluşturulur. Komite toplantılarına gündem çerçevesinde hangi kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılacağı Genel Sekreter tarafından belirlenir. Komite üyelerinin toplantıya hangi düzeyde katılacakları ile Komitenin çalışma esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir. Komite toplantılarına, çağrı yapılan kurum ve kuruluş temsilcileri katılır (md. 3).

¹¹ Personel rejimiyle ilgili olarak her iki Kanunda (4587 ve 5916) ve KHK'da (634) somut farklılıklar yoktur. Genel sekreterlik ve Bakanlık belli kadrolarda sözleşmeli personel istihdam edebilir ve belli şartlarda uzman yardımcısını açılan kadrolara atayabilir. Burada değinilmesi gereken nokta ABGS ilk kurulduğunda 76 kişilik küçük bir merkez kadroyla işe başlamıştır. Yaptırım gücü az olan ABGS, 5916 sayılı Kanun ile birlikte, teşkilat ve personel olarak genişlemiş ve bakanlık şeklinde bir yapıya bürünmeye hazırlanmıştır denilebilir.

bakanlık, merkez ve yurtdışı teşkilatından oluşmaktadır. Bakanlığın merkez teşkilatında, bakan, müsteşar, dört müsteşar yardımcısı ve hizmet birimleri yer almaktadır. Ayrıca, AB başta olmak üzere diğer ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla, eğitim ve gençlik alanında finansal destek, öğrenme ve hareketlilik fırsatları sağlayan programların yürütülmesi ve yenilerinin hayata geçirilmesi görevini üstlenmekte olan AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı ile uygunluk değerlendirme kuruluşlarını akredite etmek, bu kuruluşların ulusal ve uluslararası standartlara göre faaliyette bulunmalarını ve bu suretle uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca düzenlenen belgelerin ulusal ve uluslararası alanda kabulünü temin etmek amacıyla 4457 sayılı Kanunla kurulan Türk Akreditasyon Kurumu Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarıdır. ABGS’de Genel Sekreter yardımcılarında biri AB nezdinde Daimi Temsilci Yardımcılığına atanabiliyorken (md. 14). Bakanlık bünyesinde bu görev artık Müsteşar Yardımcılarında biri tarafından üstlenebilecektir (md. 28).

Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır (md. 6): Siyasî İşler Başkanlığı, Katılım Politikası Başkanlığı, Sektörel Politikalar Başkanlığı, Sosyal, Bölgesel ve Yenilikçi Politikalar Başkanlığı, Ekonomik ve Malî Politikalar Başkanlığı, Tek Pazar ve Rekabet Başkanlığı, Tarım ve Balıkçılık Başkanlığı, Malî İşbirliği Başkanlığı, Sivil Toplum, İletişim ve Kültür Başkanlığı¹², Proje Uygulama Başkanlığı, Avrupa Birliği Hukuku Başkanlığı, Çeviri Eşgüdüm Başkanlığı, Eğitim ve Kurumsal Yapılanma Başkanlığı, Araştırma ve Dokümantasyon Başkanlığı, İdari Hizmetler Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Özel Kalem Müdürlüğü.

AB Bakanlığını kuran 634 sayılı KHK ile birlikte, ABGS’den farklı olarak Hukuk Müşavirliği, Özel Kalem Müdürlüğü ve Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Bakanlığın bünyesine hizmet birimi olarak dâhil edilmiştir.

ABGS’de Genel Sekreter, Genel Sekreterliğin en üst amiri olup aynı zamanda Ulusal Yardım Koordinatörüdür (md. 4). 634 sayılı KHK ile birlikte, Genel Sekreter kadrosu kaldırılmış, bunun yerine Bakan, Müsteşar ve Müsteşar Yardımcıları merkez teşkilatında yetkili yöneticiler kılınmıştır (md. 3,4,5). Bakandan sonra gelen en üst düzey kamu görevlisi olan Müsteşar, Ulusal Yardım Koordinatörüdür. Müsteşara büyükelçi unvanı verilir. Büyükelçilik unvanı, Müsteşarlık görevi süresince devam eder. 634 sayılı KHK ile birlikte, önceden Büyükelçi unvanına sahip ve Ulusal Yardım Koordinatörü olan Genel Sekreterin görevleri, bakanlık bünyesinde

¹² Bu türden bir başkanlık, kamu kurum ve kuruluşların geleneksel teşkilat yapıları açısından bir yeniliği yansıtmaktadır. Yönetişim yaklaşımının izlerini taşıyan başkanlık, adaylık sürecinde birçok aktörle olan ilişkileri yürütmektedir.

Müsteşar düzeyinde yürütölmektedir. Müsteşara yardımcı olmak üzere dört Müsteşar Yardımcısı görevlendirilebilir (md. 5).

Müsteşar yardımcılarında biri, AB nezdinde Daimi Temsilci Yardımcısı olarak atanabilir. Bu şekilde atananlara, daimi temsilci yardımcısı kadrosuna atananların malî ve sosyal haklarına ilişkin hükümleri aynı usûl ve esaslar çerçevesinde uygulanır (md. 28). Bakanlıkta, önem ve öncelik taşıyan konularda Bakana yardımcı olmak üzere onbeş bakanlık müşaviri atanabilir (md. 26).

Bakanlık bünyesine yurt dışı teşkilatı da dâhil edilmiştir. Bakanlık, 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında KHK esaslarına uygun olarak yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkilidir. Yurt dışı teşkilatında görevlendirileceklerin bakanlık teşkilatında en az dört yıl süreyle çalışmış olmaları ve hâlen AB İşleri Uzmanı veya daha üst kadrolarda çalışıyor olmaları gerekir. Ayrıca, en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun, kamu veya özel sektörde yurt içinde ya da yurt dışında AB alanında en az beş yıllık deneyime sahip kişiler de yurt dışı teşkilatına atanabilir.

ABGS'de hizmet birim amirinin teklifi ve Genel Sekreterin onayı ile Genel Sekreterlik personelinden Çalışma Grupları oluşturulmaktaydı. Bakanlıkla birlikte yönetim yönü ağır basan Çalışma Grupları öngörölmüştür. Bu KHK ile Bakanlık, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımıyla Geçici Çalışma Grupları¹⁵ oluşturabilir. Hizmet birim amirinin teklifi ve Müsteşar onayı ile Bakanlık personelinden Çalışma Grupları oluşturulur. Gruplar, Bakan tarafından görevlendirilecek bir uzmanın eşgüdümünde faaliyet gösterir. Çalışma Gruplarının çalışma usûl ve esasları Bakan onayıyla yürürlüğe konulur (md. 29).

ABGS'de, kamu kurum ve kuruluşlarının AB müktesebatına uyum çalışmalarını izleme, değerlendirme ve koordinasyonu sağlama, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin AB müktesebatına uyum çalışmaları ve uygulamaları ile ilgili önerilerini incelemek ve değerlendirme, gerektiğinde ilgili kurul ve komitelere sunma, AB müktesebatına uyum düzenlemelerine ilişkin öncelikli önerileri belirleme ve çalışmaları yönlendirme görevi olan İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi, Bakanlık bünyesinde de hizmet vermektedir.

¹⁵ Geçici Çalışma Grupları terimi 5916 sayılı Kanunda, geçici ve sürekli kurullar olarak aynı içerikle fakat farklı adlandırmaıyla geçmektedir (bkz. Md. 7). 634 sayılı KHK ABGS'de bulunan geçici ve sürekli kurulları, Çalışma Grupları olarak adlandırmıştır.

Bu KHK ile birlikte lağvedilen ABGS'deki Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcısı, Genel Sekreterlik Müşaviri ve Basın Müşaviri kadrolarında bulunanların görevleri hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona ermiştir. Bu kişiler Bakanlık Müşaviri kadrolarına hâlen buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Bu fıkra ile ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadroları, herhangi bir sebeple boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır (Geçici md. 2). Yukarıda belirtilen sekreterlik kadroları dışındaki kadrolar Bakanlık için ihdas edilen aynı unvanlı kadrolara buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır.

634 sayılı KHK'ya işlenmesi de bakana yardımcı olmak amacıyla Bakan Yardımcılığı kadrosu tahsis edilmiştir. 3 Haziran 2011 tarih ve 643 sayılı KHK ile 3046 sayılı Kanuna eklenen 21/A maddesi ile bakan yardımcılığı Türk yönetim sistemine dahil edilmiştir (bkz. Kaplan ve Gözler, 2012).

Bir koordinasyon bakanlığı olan AB Bakanlığı, Türkiye'nin geleneksel bakanlık örgütlenmesine kıyasla farklı bir teşkilata sahiptir. Bakanlıkta az sayıda kadro ile etkinlik sağlamak amaçlanmıştır. Bakanlığın teşkilat yapısı incelendiğinde, genel müdürlük ve şube müdürlüğü gibi dikey kadrolar bulunmamaktadır (bkz. şekil 1). Personel daha çok başkanlıklara bağlı olarak çalışmakta, diğer yandan müsteşar yardımcıları ve başkanlarla doğrudan iletişim imkânı bulmaktadır. Bakanlığın taşra teşkilatının da olmaması onu geleneksel bakanlık örgütlenmesinden ayıran bir diğer özelliktir. Dolayısıyla bu bakanlık, örgütsel biçim ve hiyerarşiye önem veren geleneksel Türk yönetim sistemindeki bakanlıklardan farklıdır.

DEĞERLENDİRME

2011 yılında Hükümete tanınan yetkiyle, devlet bakanlıkları kapatılmış, yeni bakanlıklar kurulmuş, var olan bazı bakanlıkların teşkilat Kanunları değiştirilmiş, başbakanlığın bağlı kuruluşlarının çoğu icracı bakanlığa bağlanmıştır. Yapılan düzenlemeler ile birlikte kurumsal geçmişi eski olan sadık örgütler olarak hizmet bakanlıkları merkezi yönetimin bel kemiğini oluşturmuştur. Teşkilat Kanunları değişen ve yeni oluşturulan bakanlıkların çoğu, 1984 tarihli 3046 sayılı Kanunda öngörülen teşkilat yapılanmasına kıyasla daha yatay örgütlenmişlerdir. Yeni düzenlemeler, geleneksel yapılanmadan farklı bir bakanlık teşkilatlanma modeli de ortaya çıkarmıştır. Bu teşkilat modelinin en somut örneği olarak AB Bakanlığı Türk yönetim sisteminde yeni bir örgütlenme modeli olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye, AB'nin, Birliğe uyum sürecinde şablon bir yönetim modeli öngörmemesinden dolayı birçok yönetim modelini Türk kamu yönetiminde uygulamıştır. 2000 yılında ABGS'nin kurulması ile birlikte, bu görev daha

sistemli ve düzenli bir şekilde yürütölmüştür. Ancak, Türkiye, AB'ye üyeliğinde kararlılığını göstermek amacıyla 2011 yılında AB Bakanlığı'nı kurmuştur. Bir koordinasyon bakanlığı kimliğinde emekleme döneminde olan bu teşkilat modelinin görevi AB'ye uyum sürecinde ilgili kuruluşların AB'ye üyelik yolunda çalışmalarının yönlendirilmesi, izlenmesi ve koordinasyonu, üyelik sonrası çalışmaların koordinasyonunu yürütmektir. Bu açıdan bakıldığında iki kuruluşun da görev tanımları aynıdır. Bakanlığın, ABGS'den farkı aynı görevin daha büyük bir teşkilatla yürütölmeye çabasıdır. Bakanlığın kurulması ile birlikte ABGS'nin bağlı kuruluş ilişkisi kalkmış ve teşkilatın yaptırım gücü artarak AB'ye üyelik sürecinde daha yüksek bir profil sergilenmeye başlanmıştır.

Personelin özlük hakları incelendiğinde de, iki kuruluş arasında büyük bir fark olmadığı görölmektedir. Bakanlık teşkilatının kurulması ile birlikte, hizmet birimlerinin sayısında artış olmuş; Bakan, Bakan Yardımcısı, Müsteşar ve Müsteşar Yardımcıları kadroları oluşturulmuştur. Genel olarak, AB Bakanlığı ile ABGS arasında görev, teşkilat ve personel açısından büyük değişikler meydana geldiğini söylemek de doğru olmaz. Zira, yukarıda da değinildiği gibi, Bakanlığın teşkilat yapısı incelendiğinde, 1984 tarih ve 3046 sayılı Kanun ile örtüşen geleneksel bir bakanlık modeli öngörölmemiştir. Bakanlığın bir koordinasyon bakanlığı niteliğinde olmasından dolayı, emir-komuta zincirinin diğer anlamda hiyerarşik basamaklarının az olduğu görölmektedir. Diğer yandan, neo-liberal politikalarla devleti küçöltme söyleminde¹⁴ olan Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetlerinin uyguladıkları reformlarla bu Bakanlığın yapısı örtüşmektedir. Türk yönetim sisteminde geleneksel bakanlık örgütlenmesine yapılan eleştiriler; bu yapıların, devasa örgütler olması, sahip olduğu biçimsel özellik ve personel açısından maliyeti arttıran kuruluşlar olduğu yönündedir. Bu açıdan bakıldığında, Bakanlığın bu olumsuzlukları¹⁵ taşımadığı söylenebilir. Ancak, AB'ye üye olmayan ve uzun süredir de aday konumunda olan bir ülkenin, sadece kararlılığını göstermek amacıyla veya AB'nin düşüncelerini olumlu yönde değiştirmek amacıyla bakanlık teşkilatı şeklinde örgütlenmesinin ortaya çıkaracağı maliyet tartışılmalıdır. Ancak, icracı bir bakanlığa kıyasla koordinasyon niteliğindeki

¹⁴ Bakanlık teşkilat yapısında hiyerarşik kademelerin azaltılması, bürokratik işlemlerin azaltılması açısından devleti küçöltme söylemi ile örtüşen bir uygulamadır. Ancak bu sadeleşme, genel olarak merkezi yönetimin, bütçe ve personel anlamında devleti küçölttüğü anlamına gelmemektedir. Zira, artan hizmet bakanlıkları bunun somut örnekleridir.

¹⁵ Hiyerarşik basamakların az olduğu bir yapının yukarıda sayılan avantajları dışında bazı dezavantajları da mevcuttur. Böyle bir yapılanmada çalışan personelin uzun süre aynı pozisyonda (uzman) kalma olasılığı yüksek olduğu için kariyer planlaması da güç olabilir. Diğer yandan, hiyerarşinin az olması mevcut personele (Bakanlıkta 300 civarı personel mevcuttur. Bunlardan 46'sı idari personel kalanı AB İşleri Uzman ve Uzman Yardımcısı'dır) daha fazla iş yükü düşmesine neden olabilir.

bu teşkilatın gerektiğinde ortadan kaldırılmasında¹⁶ ortaya çıkacak maliyetin daha az olduğu da gözden kaçırılmamalıdır. Özellikle daha üye ülke olmadan böyle bir örgütlenmeye gidilmesinin ileride işler umulduğu gibi gitmediğinde ortaya çıkaracağı maliyet yadsınamaz. Diğer yandan icracı bir bakanlık olmayan bu teşkilatın diğer kamu kuruluşları üzerinde nasıl bir yaptırım gücüne sahip olacağı da sorgulanmalıdır.

KAYNAKLAR

03.05.2011 Tarihli 6223 Sayılı *Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu*.

03.06.2011 Tarihli 634 Sayılı *Avrupa Birliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

08. 07. 2011 Tarihli 2011/7 Sayılı *Başbakanlık Genelgesi*.

24.06.2009 Tarihli 5916 Sayılı *Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun*.

27.06.2000 Tarihli 4587 Sayılı *Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun*.

27.09.1984 Tarihli 3046 Sayılı *Bakanlıkların Kuruluş ve Görevleri Esasları Hakkında Kanun*.

27.10.1999 Tarihli 4457 Sayılı *Türk Akreditasyon Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun*.

AB Bakanlığı Tanıtım Günü (11-13 Aralık 2012), *Altıncı Kamu Sektörü Tanıtım Günleri*, Hacettepe Ekonomi Topluluğu.

Avrupa Birliği Teşkilat Şeması,

<http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=47545&l=1>, Erişim: 30.11.2012.

AVRUPA KOMİSYONU (2009) *Türkiye'nin Katılım Yönünde İlerlemesi Üzerine Komisyon'un 2009 Düzenli Raporu*.

AVRUPA KOMİSYONU (2011) *Türkiye'nin Katılım Yönünde İlerlemesi Üzerine Komisyon'un 2011 Düzenli Raporu*.

AVRUPA KOMİSYONU (2012) *Türkiye'nin Katılım Yönünde İlerlemesi Üzerine Komisyon'un 2012 Düzenli Raporu*.

¹⁶ AB Bakanlığı'ndaki yöneticilerden elde edilen bilgilere göre bu kuruluş ortadan kaldırılsa bir "Reform Bakanlığı"na veya "Uluslararası Entegrasyon Bakanlığı"na dönüşmesi olasıdır. Bakanlık lağvedildiğinde Kalkınma Bakanlığı bünyesinde görevini icra etmesi de mümkündür.

- BALCI, A. (2005) Türkiye- AB ilişkileri Perspektifinden Kamu Yönetimi Sisteminin Yeniden Yapılandırılması, *Amme İdaresi Dergisi*, 38(4), 23-37.
- BAYRAK, M. O (1992) Türkiye'yi Kimler Yönetti (1920-1992): Cumhuriyet'in 72 yıllık Üst düzey Yönetim Kadroları, Yılmaz Yayınları, İstanbul.
- DiMAGGIO, P. J. ve POWELL, W. W. (1983) The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields, *American Sociological Review*, 48, 147-160.
- ERYILMAZ, B. (2010) *Kamu Yönetimi*, Okutman Yayıncılık, Ankara.
- GÖZLER, K. ve KAPLAN, G. (2012) *İdare Hukuku Dersleri*, Ekin Basım Yayın, Bursa.
- GÖZÜBÜYÜK, Ş. (1998) *Yönetim Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara.
- İKTİSADİ KALKINMA VAKFI YAYINLARI (2003) *AB ve Türkiye- AB İlişkileri Temel Kavramlar Rehberi*, İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları, İstanbul.
- KAPLAN, G. ve GÖZLER K. (2012) Bakan Yardımcıları Bakanlık Hiyerarşisine Dâhil Midir?, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Ocak-Şubat 2012, 98(24), 11-24.
- KARAER, T. (1990) Türk Kamu Yönetiminde Devlet Bakanlığı Sorunu, *Amme İdaresi Dergisi*, 23(2), 47-74.
- KOÇ, U. , AYTEMİR, J. Ö. , ERDEMİR, E. (2011) Türkiye'de Kurumsal Bir Aktör Olarak Devlet, *Örgüt Kuramı Çalıştayı*, Şubat 2011, TODAİE Yayın, Ankara, 137-152.
- ÖMÜRGÖNÜLŞEN, U. ve ÖKTEM K. M. (2007) *Avrupa Birliğine Üyelik Sürecinde Türk Kamu Yönetimi*, İmaj Yayınevi, Ankara.
- ÖMÜRGÖNÜLŞEN, U. ve ÖKTEM M. K. (2004) Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Yöneltil Uyumu: Yöneltil Sorun Alanları, Uyum Kriterleri ve Uyum Çabaları/M. Acar ve H. Özgür (Ed.) *Çağdaş Kamu Yönetimi II* içinde, Nobel Yayınları, Ankara, 33-65.
- SCOTT, W. R. (1987) The Adolescence of Institutional Theory, *Administrative Science Quarterly*, 32(4), 493-511.
- SELZNİCK, P. (1957) *Leadership in Administration*, Row, Peterson, New York.
- SENCER, M. (1985) Türkiye'de Genel Yönetimin Merkez Örgütü. *Amme İdaresi Dergisi*, 18(3), 3-32.
- T. C. BAŞBAKANLIK DEVLET ARŞİVİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (2004). *Dünden Bugüne Başbakanlık 1920-2004*, Başbakanlık basım, Ankara.

T. C. BAŞBAKANLIK DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI (2007) *Avrupa Birliği ve Türkiye*, DTM Basım, Ankara.

T. C. DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI (2013) *Devlet Teşkilatı El Rehberi*, Başbakanlık Basımevi, Ankara.

TODAİE, (Aralık 2012) *Devlet Teşkilat Rehberi*, TODAİE, Ankara.

YILDIZHAN, Y. (2009) *İdare Hukuku*, Beta Yayınları, İstanbul.

Eklr: Metin İçerisinde Bahsedilen Tablo ve Şekiller

Tablo 1. Başbakanlığa Bağlı Kaldırılan Kuruluşlar ve Yeni Bakanlıkların Kurulmasıyla Kuruluş Kanunları Yürürlükten Kaldırılan Kurum ve Kuruluşlar	
Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı	8.8.2011 tarih ve 649 sayılı KHK ile birlikte Kalkınma Bakanlığı'na bağlanmıştır.
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	DPT Müsteşarlığının kuruluş ve görevleri hakkındaki 1960 tarih ve 540 sayılı KHK (Ek 2. maddesi hariç), Kalkınma Bakanlığı'nın kurulması ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.
Dış Ticaret Müsteşarlığı	1994 tarih ve 4059 sayılı Kanununun Dış Ticaret Müsteşarlığının kuruluşuna dayanak oluşturan hükümleri Ekonomi Bakanlığı'nın kurulması ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nden Avrupa Birliği Bakanlığı'na: Türk Kamu Yönetiminde Yeni Bir Bakanlık Teşkilatlanması

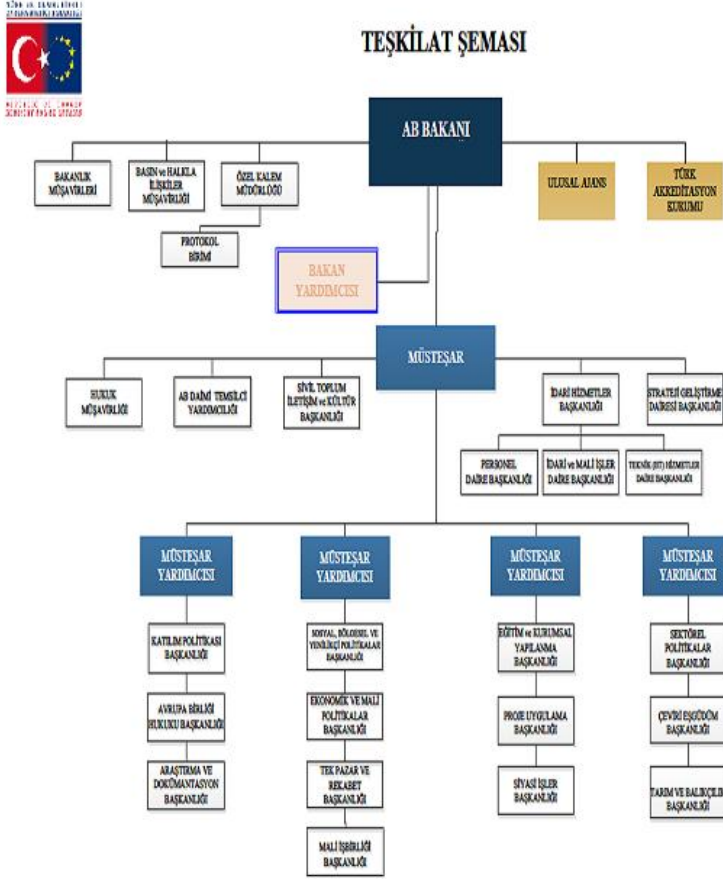
İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi	İhracatı Geliştirme Etüt Merkezinin kuruluşuna esas olan 1994 tarih 4059 sayılı Kanunun Ek 2 maddesi Ekonomi Bakanlığı'nın kurulması ile birlikte kaldırılmıştır.
Gümrük Müsteşarlığı	Gümrük Müsteşarlığı'nın kuruluşuna esas olan 1993 tarih ve 485 sayılı KHK, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı kurulması ile yürürlükten kaldırılmıştır.
Denizcilik Müsteşarlığı	Ulaştırma Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olmuştur.
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü	1983 tarih ve 2828 sayılı Kanunun kuruluş hükümlerini içeren 5. ve diğer ilgili maddeleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulması ile yürürlükten kaldırılmıştır.
Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü	2004 tarih ve 5256 sayılı Kanun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulması ile yürürlükten kaldırılmıştır.
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü	2004 tarih ve 5251 sayılı Kanun, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulması ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Türkiye Bilimler Akademisi	3.6.2011 tarih ve 635 sayılı KHK ile birlikte Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlanmıştır.
Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı'nın onayı ile 2011 tarihinde Kalkınma Bakanlığı'na bağlanmıştır.
Devlet Personel Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı'nın onayı ile 2011 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bağlanmıştır.
Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı'nın onayı ile 2002 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlanmıştır.

Kaynak: 2012 (Aralık) tarihli Devlet Teşkilat Rehberi'nden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nden Avrupa Birliği Bakanlığı'na: Türk Kamu Yönetiminde Yeni Bir Bakanlık Teşkilatlanması

Şekil 1: AB Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Kaynak: <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=47545&l=1>, Erişim: 30.11.2012.